

BOSNA I HERCEGOVINA

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

VLADA

BOSNIA AND HERZEGOVINA

FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

GOVERNMENT

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ВЛАДА

Broj: 03-04-321-15/22

Sarajevo, 01.04.2022. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Priloga:		05-04-2022	
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
05/1	-02-	105	122

PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Zastupnički dom

n/p gosp. Damiru Mašiću, zastupniku

n/p gosp. Ivanu Miličeviću, tajniku

Predmet: Odgovor na zastupničko pitanje

Poštovani,

Sukladno članku 75. Poslovnika o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine - Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/10, 37/10, 62/10, 39/20 i 67/21), a u svezi sa člankom 116. Poslovnika Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br: 69/07, 2/08 i 26/20), u privitku Vam dostavljam akt Federalnog ministarstva trgovine, broj: 01-02-222/22 od 29. ožujka 2022. godine, koji se odnosi na zastupničko pitanje zastupnika Damira Mašića.

S poštovanjem,

TAJNIK VLADE

mr. sc. Edita Kalajdžić

Privitak: kao u tekstu

Broj: 01-02- 222 /22
Mostar, 29.03.2022. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA

n/p mr.sc. Edita Kalajdžić, sekretar

SARAJEVO
Ul. Hamdije Čemerlića broj 2

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA
Sarajevo

PP: . . . O:	1.4.2022	Broj priloga
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	
03-04-321-15/2022		

Predmet: Odgovor na zastupničko pitanje zastupnika Damira Mašića

Veza: Vaš akt broj: 03-04-321-15/2022 od 17.03.2022. godine

U skladu sa odredbom člana 75. Poslovnika o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine – Prečišćeni tekst („Službene novine Federacije BiH“ br. 6/10, 37/10 i 62/10, 39/20 i 67/21), u prilogu Vam dostavljamo tri primjerka odgovora na zastupničko pitanje, koje je postavio zastupnik Damir Mašić, na 30. redovnoj sjednici Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine održane 09.03.2022. godine.

S poštovanjem,

Prilog: kao u tekstu

Dostaviti:
1. Naslovu
2. Odsijek za cijene
3. a/a

MINISTAR
Zlatan Vujanović

Broj: 01-02-222 /22
Mostar, 29.03.2022. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
ZASTUPNIČKI/PREDSTAVNIČKI DOM
PARLAMENTA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
n/p Ivan Miličević, sekretar
n/p Damir Mašić, zastupnik

SARAJEVO

Predmet: Odgovor na zastupničko pitanje zastupnika Damira Mašića

U skladu s odredbom člana 75. Poslovnika o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine—Prečišćeni tekst („Službene novine Federacije BiH“ br. 6/10, 37/10 i 62/10, 39/20 i 67/21), na pitanje koje je postavio zastupnik Damir Mašić, na 30. redovnoj sjednici Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH održanoj 09.03.2022. godine: „Šta zapravo uopšte radi Vlada Federacije BiH, ima li ikakvu viziju, ima li ikakav plan, postoji li ikakav program, postoje li ikakve konkretne mjere koje će ponavljam dovesti do toga da se barem dio ovih stvari sanira, dajemo sljedeći:

O d g v o r

Federalno ministarstvo trgovine u skladu sa Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave vrši upravne, stručne i druge poslove iz nadležnosti Federacije BiH koji se odnose na trgovinu, funkcioniranje jedinstvenog tržišta, utjecaj privrednog sistema i ekonomske politike na tržište roba i usluga, odnose ponude i potražnje, cijene roba i usluga, zaštitu potrošača i druge poslove utvrđene zakonom.

Imajući u vidu djelokrug poslova kojima se bavi Ministarstvo, a u skladu sa Planom rada, Ministarstvo je poduzelo niz mjera i aktivnosti koje su imale za cilj regulaciju tržišta, cijena i prometa životnih namirnica i drugih proizvoda i naftnih derivata u cilju zaštite ekonomskih interesa potrošača i onemogućavanja sive ekonomije u Federaciji BiH. Ističemo da Federalno ministarstvo trgovine s ciljem održavanja stabilnosti tržišta, cijena i životnog standarda stanovništva prati kretanje cijena na osnovu dostavljenih podataka i provodi odgovorne politike za koje je nadležno, a naročito u pogledu predlaganja određenih mjera Vladi Federacije BiH, bilo da se radi o praćenju kretanja cijena na tržištu u funkciji zaštite javnog interesa i zaštite interesa potrošača i u pogledu primjene mjera neposredne kontrole cijena u slučaju poremećaja na tržištu.

Zakonom o kontroli cijena je propisano je da privredna društva, druga pravna i fizička lica **slobodno formiraju cijene proizvoda** i usluga prema uvjetima tržišta, osim za proizvode za koje je posebnim propisom utvrđen drugačiji način formiranja cijena.

Istim Zakonom propisano je da svaki organ u okviru svojih nadležnosti može propisati mjere neposredne kontrole cijena koje se zasnivaju na ekonomskim kriterijima i propisuju se izuzetno ukoliko nastupe ili mogu nastupiti veći poremećaji na tržištu i kretanju cijena, a kao mjere koje se mogu propisati: određivanje najvišeg nivoa cijena, zadržavanje cijena na određenom nivou (zatečene cijene), davanje saglasnosti na cijene, odnosno tarife, utvrđivanje marži u trgovini (kalkulativne cijene) i obavještanje o promjeni cijena i marži za proizvode i usluge (evidencija cijena).

U daljem tekstu navodimo mjere i odluke iz oblasti cijena koje je Vlada Federacije BiH u 2020. i 2021. godini usvojila na prijedlog Federalnog ministarstva trgovine.

a) Vlada FBiH je **16.3.2020. godine** donijela Odluku o mjerama neposredne kontrole cijena kojom se cijene zadržavaju na nivou zatečenom na dan 5.3.2020.godine. Odlukom je bilo propisano da privredna društva i druge pravne i fizičke osobe koje obavljaju trgovinu na veliko i trgovinu na malo su obavezni da za proizvode iz Liste, koja je sastavni ove Odluke primjenjuju cijene na nivou zatečenom na dan 5.3.2020. godine. Lista proizvoda je sadržavala sljedeće proizvode: sve vrste brašna, sve vrste hljeba, peciva i drugih pekarskih proizvoda od brašna i žitarica, mlijeko i mliječne prerađevine, jaja i proizvodi od jaja, šećer, so za ljudsku prehranu, riža, tjestenina, margarin, sve vrste svježeg mesa, ribe i njihove prerađevine, voće i povrće, mesne konzerve, riblje konzerve, voda za piće, jestivo ulje, hrana za dojenčad, dijetetski proizvodipelene za jednokratnu upotrebu za djecu i odrasle, higijenski ulošci, deterdžent za veš, deterdžent za suđe, sapun, sredstva za dezinfekciju vode, prostora i ruku (uključujući koncentrirani alkohol), toaletni papir, pasta za zube, zaštitni kombinezoni i druga zaštitna i medicinska odjeća i obuća, zaštitne naočale i viziri, zaštitne rukavice, zaštitne navlake za cipele, zaštitne maske-hirurške, zaštitne maske za lice FFP2 i FFP3 i posteljno i ostalo rublje za zdravstveni sistem.

Ova odluka je važila do 09.04.2020. godine.

Od početka pandemije došlo je do prekomjerne kupovine i stvaranja zaliha od strane građana, ali i rasta nabavnih cijena određenih vrsta prehrambenih i higijenskih proizvoda pojedinih proizvoda, te je postojala bojazan da to može uzrokovati vještačku nestašicu pojedinih proizvoda na tržištu. Činjenica je da je većina trgovaca za određeni period imala zalihe tih proizvoda u svojim skladištima ali za nedostajuće robe morale su se vršiti kontinuirane nabavke da bi se održao uredan lanac snabdijevanja potrošača u Federaciji BiH. Međutim, zbog smanjenja proizvodnih aktivnosti i poremećenih lanaca snabdijevanja u svijetu došlo je do rasta nabavnih cijena reprod materijala i finalnih proizvoda. Imajući u vidu navedeno, ovo Ministarstvo je pripremlilo Odluku o mjerama neposredne kontrole cijena kojom se za pojedine proizvode propisuje utvrđivanje marži u trgovini (kalkulativne cijene).

Na prijedlog Federalnog ministarstva trgovine Vlada Federacije BiH donijela je Odluku o propisivanju mjera neposredne kontrole cijena **09.04.2020. godine** kojom je utvrđeno postojanje uslova za propisivanje mjera neposredne kontrole cijena na području Federacije BiH i propisana je obaveza za sve učesnike u lancu

snabdijevanja, odnosno pravne i fizičke osobe koje prodaju životne namirnice, osnovne higijenske proizvode i druge proizvode da utvrde i primjenjuju marže tako da iste ne prelaze nivo marži tih proizvoda na dan 05.03.2020. godine. Ovom mjerom osigurale su se nove nabavke i uredan lanac snabdijevanja potrošača u Federaciji BiH. U periodu važenja navedena Odluka je dala očekivane rezultate.

Nakon što je **29.5.2020. godine** Vlada Federacije BiH ukinula stanje prirodne nesreće, na tržištu Federacije BiH, odnosi ponude i potražnje, kao i kretanja cijena proizvoda pobrojanih u Odluci o propisivanju mjera neposredne kontrole cijena, od 09.04.2020. godine, stabilizirani su u pogledu visine cijena i urednog snabdjevanja tržišta, te su se time stekli uslovi za stavljanje van snage.

Ova odluka je važila do 02.07.2020. godine.

Prestankom važenja navedene odluke od 02.07.2020. godine, Ministarstvo je intenziviralo komunikaciju sa kantonima vezano za uređivanje oblasti cijena iz nadležnosti kantona, te je uputilo informaciju u kojoj je zaključkom preporučeno kantonima da zbog vidljivog rasta cijena hrane poduzmu mjere iz nadležnosti kantona.

U navedenom Zaključku od 21.1.2021. godine zatraženo je da kantoni preispitaju važeće kantonalne odluke i pokrenu odgovarajući postupak za donošenje novih mjera neposredne kontrole cijena, kojom bi se utvrdile niže veleprodajne i maloprodajne marže u trgovini za proizvode iz kantonalne nadležnosti. Naime, sagledavanjem kantonalnih odluka o mjerama neposredne kontrole cijena utvrđena je velika razlika u visini propisanih maksimalnih marži i obzirom da se radi o jedinstvenom ekonomskom prostoru, namjera je bila da se uskladi visina maksimalnih marži. Sredinom marta 2021. godine, nadležna kantonalna ministarstva obavijestila su Federalno ministarstvo trgovine o poduzetim mjerama. Od deset kantona u Federaciji BiH pet kantona imalo je ranije donesene odgovarajuće odluke usuglašene sa danom preporukom, četiri kantona su donijela nove odluke i samo jedan kanton nije postupio u skladu sa preporukom Vlade Federacije BiH.

I pored činjenice što su kantoni revidirali svoje odluke koje su u biti obuhvatale manji broj životnih namirnica (sve vrste brašna, sve vrste hljeba, peciva i drugih pekarskih proizvoda od brašna žitarica, te pasterizirano, homogenizirano i sterilno mlijeko), Federalno ministarstvo trgovine je pripremio Odluku o propisivanju mjere neposredne kontrole cijena utvrđivanjem maksimalne visine marži za pojedine osnovne životne namirnice i druge proizvode u cilju zaštite životnog standarda građana.

Dana 25.03.2021. godine Vlada Federacije BiH je usvojila Informaciju Federalnog ministarstva trgovine o potrebi osiguranja ekonomski opravdane visine marže u veleprodajnim i maloprodajnim cijenama osnovnih životnih namirnica u Federaciji BiH, s prijedlogom zaključka.

Navedenim Zaključkom, Vlada Federacije BiH je zadužila Federalnu upravu za inspeksijske poslove da, zatraži od kantonalnih uprava za inspeksijske poslove podatke o primjeni odluka o mjerama neposredne kontrole cijena za proizvode iz kantonalne nadležnosti. Istim Zaključkom zadužena je Federalna uprava za inspeksijske poslove da u roku od 7 dana dostavi Federalnom ministarstvu trgovine podatke o visini veleprodajnih i maloprodajnih marži osnovnih životnih namirnica.

Slijedom navedenog, Federalno ministarstvo trgovine je odmah naložilo Federalnoj upravi za inspeksijske poslove da kao **proritetnu aktivnost izvrši uvid u kalkulacije veleprodajnih i maloprodajnih cijena i visine marži.**

Federalna uprava za inspekcijske poslove je promptno djelovala i izvjestila Ministarstvo da trgovci imaju jednocifrene marže za životne namirnice. Međutim, radi ublažavanja rasta cijena i pogoršanja životnog standarda stanovništva, Federalno ministarstvo trgovine je bilo opredjeljena da se dodatno snize marže i svedu na nivo primjeren kompleksnoj epidemiološkoj situaciji, s tim da to podrazumijeva da marža treba da pokriva troškove poslovanja i osigurava kontinuitet obavljanja trgovačke djelatnosti u poslovnom modelu malo iznad „pozitivne nule“, ali nikako ne treba da služi za ostavarenje dodatnog profita.

Federalno ministarstvo je odmah po zaprimanju izvještaja Federalne uprave za inspekcijske poslove uputilo Vladi Federacije BiH prijedlog Odluku o propisivanje mjera neposredne kontrole cijena, kojom je propisano utvrđivanje maksimalne visine marži u veleprodaji do 6 % i u maloprodaji do 8% na nabavnu cijenu za pojedine osnovne životne namirnice i druge proizvode. Lista proizvoda iz ove Odluke sadržavala je 32. stavke osnovnih životnih namirnica i drugih proizvoda.

Vlada Federacije BiH je **1.4.2021. godine** donijela navedenu Odluku.

Nakon evaluacije efekata implementacije ranije propisane mjere neposredne kontrole cijena Vlada Federacije BiH je **08.04.2021. godine** na prijedlog ovog Ministarstva izmjenila raniju Odluku i propisala da pravna i fizička lica koja se bave proizvodnjom, trgovinom na veliko i trgovinom na malo su obavezna utvrditi i primjenjivati marže tako da iste ne prelaze visinu marži proizvoda u procentualnom iznosu na dan 31.12.2020. godine. Navedeni datum je određen kao datum koji je prethodio trećem valu pandemije započetom u 2021. godini i značajnom pogoršanju epidemiološke situacije u Federaciji BiH.

Razlog za izmjenu ranije Odluke je bila optimizacija propisane mjere neposredne kontrole cijena i postizanje neophodnog balansa između zaštite životnog standarda građana - kupaca i ekonomski održivog poslovanja proizvođača i trgovaca.

Također, izmjenom odluke se omogućilo ekonomski održivo poslovanje malih trgovaca koji su značajno konkurencijski inferiorniji u odnosu na velike trgovce. Naime, sektor trgovine upošljava više od 95.000 radnika i kad tome dodamo i domaću proizvodnju povezanu s proizvodima s liste, kao i članove njihovih obitelji, to u konačnici broji više od pola miliona građana, čiju egzistenciju i životni standard također treba zaštititi. Ovom izmjenom je onemogućeno ekonomski i društveno neodgovorno, odnosno spekulativno postupanje trgovaca u 2021. godini i onemogućeno je da se pad prometa kompenzira podizanjem procentualnog iznosa visine marži u odnosu na 31.12.2020. godine. Ranije propisana lista osnovnih životnih namirnica i drugih proizvoda reducirana je na ukupno 17 stavki, s tim da i dalje dovoljno široko obuhvaća pojedine osnovne životne namirnice i druge proizvode koji su najbitniji za zaštitu životnog standarda i ekonomskih interesa građana u Federaciji BiH.

Ova Odluka je na snazi.

b) Mjere neposredne kontrole cijena vezano za naftne derivate

Nakon što je Svjetska zdravstvena organizacija proglasila 11.3.2020. godine globalnu pandemiju COVID-19 došlo je do značajnog sniženja cijena barela na svjetskom tržištu i sniženja rafinerijskih cijena naftnih derivata. Međutim, bez obzira na drastična smanjenja rafinerijskih cijena na tržištu Federacije BiH navedeno nije rezultiralo sniženjem maloprodajnih cijena derivata na benzinskim pumpama.

Analizom rafinerijskih i veleprodajnih cijena derivata utvrđeno je da su i pored značajnog pada rafinerijskih cijena benzinske pumpe dostavljale ovom Ministarstvu

obavijesti o primjeni cijena i marži (OPC i OPM obrasci) na kojima su bile navedene visoke maloprodajne cijene i izuzetno visoke marže, koja su dostizale i 0,50 KM/lit. Dana **09.04.2020. godine** Vlada Federacije BiH je naprijedlog ovog Ministarstva donijela Odluku o propisivanju mjera neposredne kontrole cijena utvrđivanjem maksimalne visine marži za naftne kojom je propisana je maksimalna visina marži u apsolutnom **iznosu od 0,06 KM/litru derivata**, a privrednim društvima koja obavljaju djelatnost **trgovine na malo** naftnim derivatima propisana je maksimalna visina marži u apsolutnom **iznosu od 0,25 KM/litru derivata**.

Ova odluka bila je na snazi i nakon ukidanja stanja nesreće u Federaciji BiH i važila je do 01.08.2020. godine.

Nakon mjeseca marta 2021. godine ponovo je došlo do rasta cijena sirove nafte na svjetskom tržištu zbog povećane potražnje i politike zemalja o smanjenju proizvodnje sirove nafte od strane vodećih izvoznika sirove nafte, prvenstveno zemalja OPEC-a i Rusije. Kako je navedena dinamika cijena sirove nafte utiče i na burzanske kotacije naftnih derivata na referentnim burzama u Mediteranu koje se koriste za formiranje rafinerijskih cijena. Analizom Jedinstvenih carinskih isprava (JCI) i drugih relevantnih podataka bitnih za izradu kalkulacije veleprodajne i maloprodajne cijene i sagledavanja obavijesti o promjeni cijena i marži koje benzinske pumpe dostavljaju ovom Ministarstvu radi evidentiranja, uočeno je da je značajan broj prometnika naftnih derivata u Federaciji BiH imao je neopravdano visoke marže.

Dana **01.04.2021. godine** na prijedlog ovog Ministarstva, Vlada Federacije BiH je donijela Odluku o propisivanju mjera neposredne kontrole cijena utvrđivanjem maksimalne visine marži za naftne derivate, kojom je privrednim društvima koja obavljaju **trgovinu na veliko** naftnim derivatima propisana maksimalna visina marži u apsolutnom **iznosu od 0,06 KM/litru derivata**, a privrednim društvima koja obavljaju djelatnost **trgovine na malo** naftnim derivatima propisana je maksimalna visina marži u apsolutnom **iznosu od 0,25 KM/litru derivata**.

Ova odluka je na snazi.

Posebna pažnja Federalnog ministarstva trgovine usmjerena je na pravilno i pravovremeno informiranje potrošača o cijenama naftnih derivata na benzinskim pumpama u Federaciji BiH. U tom smislu izvršena je digitalizacija normiranih postupaka vezano za dostavljanje obavještenja o promjeni cijena i marži naftnih derivata na benzinskim pumpama u Federaciji BiH. U 2019. godini je realizovan Projekat koji je sadržavao dvije komponente. Prva komponenta projekta odnosila se na izradu i implementaciju web aplikacija za registraciju, odnosno unos relevantnih podataka o benzinskim pumpama i prijavu promjena cijena i marži. Nastavak procesa digitalizacije okončan je izradom mobilne aplikacije, koja predstavlja drugu komponentu projekta i suštinski je nadogradnja navedene web aplikacije. Postavljanjem na javnu dostupnost finalne verzije mobilne aplikacije pod nazivom **FMT FBiH oil info** za pružanje informacija o cijenama goriva na svim benzinskim pumpama u Federaciji Bosne i Hercegovine omogućeno je svim građanima da raspoložu sveobuhvatnim i pravovremenim informacijama o cijenama goriva u istom momentu kada te informacije dobije resorno Federalno ministarstvo trgovine i Vlada Federacije BiH. Izrada navedene aplikacije pokazala je svoju opravdanost i važnost u vrijeme globalne ekonomske krize izazvane pandemijom COVID-19, kao i dugoročnih posljedica iste, koje su pogotovo sada još dodatno produbljene aktualnom krizom zbog dešavanja u Ukrajini. U pregledniku mobilne aplikacije pod nazivom „Najniže cijene“ nalaze se cijene derivata na izabranom lokalitetu i iste su poredane od najnižih do

najviših cijena. Pored cijena navedena je i geolokacija konkretne benzinske pumpe, kao i javno dostupni navigacijski servis Google Maps koji korisnika vodi do izabrane lokacije. Mobilna aplikacija maksimalno se koristi od strane građana i trenutno ima preko 100.000 korisnika za Android operativni sistem i preko 10.000 korisnika za iOS operativni sistem. U ovim ekonomski veoma zahtjevnim vremenima omogućeno je građanima Federacije BiH da imaju sve detaljne informacije o cijenama goriva i njenim korištenjem građani se mogu odlučiti za kupovinu po za njih najprihvatljivijim cijenama i svoje potrošačko povjerenje dati najkonkurentnijim prometnicima naftnih derivata.

Na kraju ističemo da se na osnovu Informacije Federalnog ministarstva trgovine o potrebi osiguranja ekonomski opravdane visine marže u veleprodajnim i maloprodajnim cijenama osnovnih životnih namirnica, Vlada Federacije BiH već na sjednici od 25.03 2021.godini opredjelila za donošenje odluka o mjerama neposredne kontrole cijena, ali nakon dostavljanja izvješća Federalne uprave za inspeksijske poslove o visini marži sadržanih u cijenama osnovnih životnih namirnica i naftnih derivata.

Federalno ministarstvo trgovine je 31.3.2021. godine uputilo Vladi Federacije BiH Prijedloge sljedećih Odluka:

-Odluke o propisivanju mjera neposredne kontrole cijena utvrđivanjem maksimalne visine marži u veleprodaji do 6 % i u maloprodaji do 8% na nabavnu cijenu za pojedine osnovne životne namirnice i druge proizvodi

-Odluke o propisivanju mjera neposredne kontrole cijena utvrđivanjem maksimalne visine marži za naftne derivate.

Vlada Federacije BiH je navedene odluke donijela na svojoj sjednici održanoj 01.04.2021. godine.

Na kraju podsjećamo da je Federalno ministarstvo trgovine, putem Generalnog sekretarijata Vlade Federacije BiH, radi postupanja u skladu sa nadležnostima, dana **15.4.2021. godine** zaprimilo Zaključak Parlamenta Federacije BiH broj:01-02-253/21, odnosno znatno kasnije nakon 01.04.2021.godine, kada je, na prijedlog ovog ministarstva, Vlada Federacije BiH donijela gore navedene odluke o mjerama neposredne kontrole cijena.

S poštovanjem,

The stamp is circular and contains the text "BOŠNIA I HERCEGOVINA - FEDERACIJA BiH" around the top edge and "FEDERALNO MINISTARSTVO TRGOVINE" around the bottom edge. In the center, there is a stylized map of Bosnia and Herzegovina. Overlaid on the stamp is a handwritten signature and the printed name "Zlatan Vujanović" and the title "MINISTAR".

MINISTAR
Zlatan Vujanović